

TEATRE

Festa Major de Gràcia

Una gentlada enorme visitant les il·luminacions, carrers i places de l'ex-vila

La suposada desaparició de joies de l'equipatge de la baronessa von Thyssen

Carnet de política

TEATRE ESPANYOL

'El fometer', comèdia en dos actes, de Felip Melià

La narració de Blasco Ibàñez, de la qual, segons declaren els protagonistes, és una adaptació escènica, la producció de Josep Melià, pertany a la primera època literària del vigent escriptor valencianista: a l'època en què València, els seus horts, la seva gent l'inspiraven. Per a molts aquesta època, absolutament valencianista d'esperit, és la millor època de Blasco, i la seva producció d'aleshores demana a crida la seva total incorporació a la literatura vernacle.

Des d'aquest punt de vista és, doncs, força il·luminat el senyor Felip Melià, que ha adaptat aquesta narració a l'escena valencianista. Altrament, en els protagonistes de la narració de Blasco, aquest noi i aquesta noia que han viscut durant la infantesa plegats, al fons d'una horta valenciana, i que després la vida ha separat, fent d'ell un fometer i d'ella una senyoreta de posició, hi ha evidentment un contrast dramàtic, que és sens dubte el que ha temptat el senyor Melià. El senyor Melià ha demostrat, amb això sol, una vegada més, posseir un viu instint teatral.

El que hom no pot deixar, però, de preguntar-se és si hi ha realment, en aquesta narració, prou elements dramàtics per a fer-ne una obra en dos actes, sobretot només a base d'aquest contrast, d'aquesta situació constantment repetida. Per a reeixir amb aquesta senzillesa d'elements ha calgut tota la traça evident del senyor Melià a fer diàleg, tot el seu enginy, tot el seu tacte a dosificar-lo. Car és per aquest diàleg on hi ha no solament la tendresa i les angústies actuals dels dos protagonistes, ans on són evocats, a estones amb una força innegable, llurs records d'infantesa, la bellesa i esplendor de l'horta valenciana, que l'obra s'aquanta.

Ara que, posats a ésser exigents, trobaríem potser que aquest diàleg, amable per tant, costés, és també excessivament pueril, excessivament ingenu; que, a través d'ell, les ànimes dels protagonistes ens semblen massa blanques. Però — cal convenir-hi — aquest pecat ja és originari en la mateixa narració de Blasco. Després és, precisament, aquesta blancor, aquesta ingenuïtat, fins en el que té d'excessiu, el que captiva el públic. Com fer-ne, doncs, al senyor Melià massa retrèits?

Pepe Alba fa una creació molt notable del protagonista. Les impressions de timidesa, d'esquerperia, d'entendiment i de ràbia del pobre fometer les reflecteix amb un verisme perfecte, amb una plasticitat admirable. Potser, per a un gust molt afinat, amb massa realisme i tot. Però és un realisme que s'adhiu amb el realisme ingenu del teatre valencianista.

La seva partenaire posa — potser amb un realisme més delicat — una amb massa realisme i tot. Però és el seu paper. Tots els altres, en papers secundaris, realitzen un conjunt ben estimable.

D. G.

ES PREPARA UN HOMENATGE AL MESTRE GUERRERO

Aprofitant l'estada a Barcelona del mestre Jacinto Guerrero, entre un grup d'amics i admiradors del popular compositor ha sorgit la idea d'ofertir-li un homenatge per a celebrar els seus últims anys, d'una manera especial, el que acaba d'obtenir al Tivoli amb motiu de l'estrena de la revista "Hip! Hip! Hurra!".

L'homenatge, que segurament se celebrará els últims dies d'aquest mes, consistirà de dues parts: un banquet popular i una funció extraordinària al Tivoli, representant-se en aquesta la revista "Hip! Hip! Hurra!" i fragments de les obres més famoses de l'homenatjat, interpretats per eminents artistes.

Sembla que el popular autor de "L'Asesina" preténia declinar l'honor d'aquestes festes, però els organitzadors han aconseguit dissuadir-lo i prossegueixen llurs treballs d'organització amb el major entusiasme.

TEATRE OLYMPIA
Divendres, dia 16, tarda i nit: **LOS ASESINOS**. Funcions per la gran companyia **REDONDO - PALACIOS**. Tarda, a les 3:30; nit, a les 8:15. **LA SOTA DE ORO**, per Laura Piliñols, Alady i Lepe. Nit, a les 8:15. **EL MUJECITO DEL SEVILLANO**, per Emilio Vendrell, KATJUKA, per Marc Redondo. Es desmota a Comptador i Centres.

ROMEA
Divendres, dia 16, tarda i nit: **LOS ASESINOS**. Funcions per la gran companyia **REDONDO - PALACIOS**. Tarda, a les 3:30; nit, a les 8:15. **LA SOTA DE ORO**, per Laura Piliñols, Alady i Lepe. Nit, a les 8:15. **EL MUJECITO DEL SEVILLANO**, per Emilio Vendrell, KATJUKA, per Marc Redondo. Es desmota a Comptador i Centres.

TEATRE COMIC
AVUI, DIVENDRES, TARDÀ, A LES 3:30. LA SOTA DE ORO, per Laura Piliñols, Alady i Lepe. Nit, a les 8:15. **EL MUJECITO DEL SEVILLANO**, per Emilio Vendrell, KATJUKA, per Marc Redondo. Es desmota a Comptador i Centres.

TEATRE BARCELONA
Continu renovació de l'aire **COMPANIA DEL TEATRO DE LA COMEDIA DE MADRID**. AVUI, DIVENDRES, TARDÀ, A LES 3:30. A l'hiel! A l'hiel! amb la comèdia de Muñoz Sola **EL ESCANDALO**. Nit, a les 8:15. La famosa comèdia de Benavente.

La petita història
Versalles en temps dels reis
per G. LENOTRE
(de l'Acadèmia Francesa)

raspror dels seus llavis, però havia negligit d'informar-se de la seva salut. La Delfina morí a trenta anys, esgotada per la vida trepidant de Versalles, el cor destrossat, el cos fet malbé, i tan oblidada ja, que la seva mort fou un simple incident, un pretext d'enrenou i de discussions d'etiqueta. El Delfí, però, no deixà d'encaixar ni un llup ni unes falldies de menys. Havia d'acabar en un ensoport fals matrimoni, i és per aquest únic fet que s'assembla al Rei Sol, el seu il·lustre pare.

La Choin
Les dones consideren la bellesa com un do preciós i irrecusable. La Delfina és igualment poderosa, i la història té testimonis per aconsellar aquelles a les quals la natura no ha afavorit, posat que ens proporciona proves diverses que els homes es cansen ben aviat d'una muller o d'un amant dotada de tots els encisos, però si

s'enamoren d'una llejta se n'enamoren per tota la vida. Perquè el miracle es produeixi no hi ha prou que la Delfina tingui una fesomia desgraciada o un posat simplement inelegant; cal que sigui esgarriosa, mal feta, que faci por de tan llejta. Si per exercici és diforme, inspirarà la gran passió. I aquest era, pels volts de 1690, el cas d'una senyoreta d'honor de la princesa de Conti. Tot Versalles es reia d'aquella desventurada, la llejtesa de la qual desprençava la Cort del Gran Rei. Els contemporanis ens han deixat d'ella descripcions cruelment concordants. Saint-Simon escriu: "Una noia grossa, aplanada, bruna, llejta, xata." La Princesa Palatina, no tan laconica en la seva grolieria teulònica, la tracta de "vella barjaula", i la pinta així: "Petita, curta de cames, cara rodona, un nas curt i arromangat, una boca gran, plena de dents corcades, tan pestilent que no se li podia acostar d'una hora lluny." I La Beaumelle anotà: "Tenia una cintura desmesurada, era excessivament revinguda, molt negra de color i d'un caminar estrany." Per exercici de desgràcies la sort havia volgut que es digués "Joly"; el seu pare, en efecte, s'intitulava baró Joly de Choin, bon gentilhome de la Bresse, del qual ella era el setzè fill. Res no autoritzava a creure que entre tots aquests plànçons no hi hagués alguns de més ben girats que la benjamina, la pobre Emília. Així que a setze anys aparegué a Versalles, els cortisans implacables l'anomenaren "la Choin", i aquesta designació, d'assonància greixosa, completava el quadre.

Després del rei, el personatge més important de França era el Delfí. Educat per Bossuet, el fill i successor presumpte de Lluís XIV no revelava pas gaires disposicions per a l'exercici del poder suprem: no era bo ni dolent; no es podia dir que fos gaire intel·ligent ni tampoc que fos un asé; la major part del temps no desclota la boca, i no li costava res de passar-se tot un dia estrat en un canapé o en una cadira de braços sense altra ocupació que repicar-se les sabates amb l'extrem del bastó. Excepte la caça, res no semblava divertir-lo. Se li atribuïen algunes bones fortunes, una amb la Raisin,

actriu d'anomenada de la qual segons es deia havia tingut un fill; sobretot, però, es divertia a casa la seva mitja germana, la Princesa de Conti, vora de la qual arrossegava cada dia el seu ensoport, i allà fou on trobà la Choin, que aleshores tenia dinou anys. Com que era diferent de tothom i desconcertada per les sortides més estranyes, semblava que es divertia a mirar aquella grotesca criatura que tota la Cort desdenyava, i ben aviat corregué la veu que el seu gust per aquell objecte d'horror prenia l'aire d'un gran enamorament.

De moment, se suposà que el príncep s'havia sentit seduit pels enormes davants d'aquella criatura repugnant, perquè la naturalesa, tan avara per ella en altres punts, l'havia proveïda de voluminoses protuberàncies damunt les quals Monsenyor repicava com "damunt d'unes timbales"; però quan no fou possible dubtar que el futur rei de França no deixava ni un moment la senyoreta d'honor, i que ella anava adquirint damunt d'ell una visible influència, no hi hagué més remei sinó descobrir altres encisos a la llejta fins aleshores denigrada; es posaren d'acord per trobar-li molt bon sentit i molta vivesa, amb un talent per conversar sense parió — alguna cosa "tan profunda i tan llarga" que en l'atractiu de la conversa era superior a les més reputades precioses de la Cort. Fins es convingué que tenia uns ulls molt bonics, la mà fina... En un mot, si no es podia elogiar el seu aire, que era el d'una bota, ni el color de cuir de la seva pell, ni el seu nas, que mirava al cel, ni la seva boca desdentegada, la gent s'afanyava a reconèixer que posseïa el més perillós de tots els encisos: "tot allò que xoca i tot allò que fa estimar".

Se la mirà com una possible segona Maintenon, i ja s'especulava amb el seu poder eventual... Fins alguns gaudits s'arrisquen a festejar-la. Però aquell personatge repugnant és cuirassada de virtut. El rei aviat s'inquieta de l'impertinent exercici damunt l'hereu del tron, i el pare de La Chaise, confessor de mèrit, rep l'encàrrec de somonejar el Delfí. El minyó s'indigna: "El retreuen de tenir una amiga, una confident, una conselleria? Si l'ha

triada entre les menys atractives ha estat precisament per no alarmar les consciències i no permetre que ningú suposés altra cosa sinó un afecte platònic. Lluís XIV, sorprès de tal reserva, vol tenir una explicació amb el seu fill; li fa un discurs ple d'humilitat: "No m'escas gaire — li diu — predicar-vos un evangeli que jo he tingut la desgràcia de practicar tan malament; però el mal exemple que jo he pogut donar-vos us ha de preservar dels maleïxos esgarriaments, i si em voleu creure, no tingueu mai cap amant." Para i fill s'abraçaren amb emoció; però quan la senyoreta de Choin sap pel Delfí mateix que s'ha pogut posar en dubte el seu pudor, s'irrita, vol anar-se'n a un convent; el seu august amic hagué de fer grans esforços per impedir-li de jugar a La Vallière i demostrar-li que una decisió d'aquella mena confirmaria tot el mal que s'havia dit d'ella. Restà, i poc se n'hi faltà que, com Mme. de Maintenon, la Choin no esdevingués reina "clandestina" de França.

El Delfí, causat de la Cort, de les seves intrigues i de les seves limitacions, construït al costat de l'antic castell de Meudon, bastí el segle XVI, un palau d'estil modern. Quan la construcció fou acabada, invità el seu pare a visitar-la. El Rei Sol, que tot ho veia en gran, tingué una decepció. "I ara! — digué —, això més aviat sembla la casa d'un banquer ric que la mansió d'un gran príncep!" I girà l'esquena sense consentir passar la porta. Lluís XIV era difícil; el que quedà del "castell nou" de Meudon no és pas desdenyable; els pariscens d'altres temps el prenen per fita d'alguna excursió; els d'avui ja no hi van: és massa a la vora. L'indret, no obstant, és deliciós; les admirables terrasses del "castell vell", desaparegut, formen una decoració plena de grandesa, i tot i mutilat de 1871 ençà, el palau construït pel fill de Lluís XIV presenta encara robustes i nobles línies que no justificuen de cap manera el sarcasme del Gran Rei. Segurament que en penetrar a la casa del seu fill temia de trobar-hi l'horrible castellana i de veure's obligat a tractar-la com a mestressa de la casa. Perquè, platòniques o no, les relacions de la Choin amb el gran Delfí havien

relacionada amb la denúncia que s'ha fet al Governador general de Catalunya sobre la suposada desaparició de joies propietat de la baronessa hongaresa Maud von Thyssen, que, com es recorda, sofri un accident d'automòbil a Albons (Girona), en ocasió de viatjar amb el príncep rus Mdivani, que morí en l'accident. Tenim notícies que possiblement les joies en qüestió no les portava la baronessa Maud al colze, quan ocorregué l'accident.

Podria molt ben ésser que d'haver-se portat de casa seva les joies en qüestió les hagués dipositades en algun establiment per evitar el risc que representava viatjar amb joies del valor de les que s'han denunciat.

Per la nostra part, podem afirmar que en acudir el jutjat d'Albons al lloc de l'accident, s'incantà seguidament de tot el que portaven el príncep Mdivani i la baronessa Maud von Thyssen a l'auto.

Degut a la confusió dels primers moments, es féu constar a l'alestat que entre els diners trobats hi havia cinc bitllets de mil francs a la bossa de la baronessa. Més tard, el jutge, en efectuar un recompte de tot, va poder constatar que eren sis els bitllets referits, i ordena que immediatament es refés tot l'alestat, i féu constar fins el darrer penic i xavalla trobada.

Totes les persones que intervingueren des dels primers moments a socórrer el príncep i la baronessa Maud s'han estranyat moltíssim de la denúncia en qüestió, puix que hi hagué una especial cura a recollir tot el que hi hagués, de valor o sense, a l'equipatge.

Ahir al vespre, un periodista preguntà al Sr. Martín Bagues si la policia tenia una relació detallada de les joies que s'ha dit que portava al seu poder la baronessa Maud von Thyssen, en ocórrer l'accident automobilístic de Girona.

El senyor Bagues contestà que no es tenia cap relació de les citades joies, i que com que es tractava d'una desaparició denunciada al Governador general, es posaria en relació amb la dita autoritat, per si creu precisa la intervenció de la policia, puix que fins al moment no se sap si hem d'intervenir, o si l'assumeix el porten els Mossos d'Esquadra o alguna altra força de Girona.

El Cinema
Henry Barreyre torna a París
Acabada la filmació d'"El paraiso recordado", Henry Barreyre s'en torna a París a l'objecte de rodar una nova cinta amb una editora francesa. Barreyre ha quedat encisat de Barcelona i no dubta que molt aviat tindrà a càrrec sua la fotografia d'una nova cinta. Aquesta ha estat la segona vegada que Barreyre ha visitat Espanya, puix que com es recorda va filmar la pel·lícula d'Ardevin "El agua en el suelo", que fou la primera producció dels Estudios CEA de Madrid.

RECAPTACIO PRO - FAMILIES DE LES MESTRES PRESOS DE LES COMARQUES TARRAGONINES
Per a satisfacció dels companys que contribueixen amb llur aportació a l'ajut de les famílies dels mestres empresonats i per tal d'estimular els que, per un altre motiu, no s'han decidit encara a contribuir, publiquem el següent catàleg demostratiu de la situació de l'esmentada recaptació:

INGRESSOS	
Febrer, 92,50 pessetes;	març, 70 pessetes;
abril, 88 pessetes;	maig, 57 pessetes;
juny, 66,70 pessetes;	juliol, 65 pessetes.
Total ingressos, 474,40 pessetes.	
DESPESSES	
En circulars, impresos, sobres i altres despeses menors, 65,90 pessetes;	Il·luminació a la família del mestre En Joan Pedret, 22,45 pessetes;
a la del mestre En Rod Llop, 115 pessetes.	Total despeses, 404,35 pessetes.
RESUM	
Ingressos	474,40 ptes.
Despeses	404,35 "
Existència actual	70,05 "
Fem una crida als companys que no contribueixen a ajudar les famílies dels	

Mort d'un vell periodista
A l'Hospital Clínic, on ha estat hospitalitzat des de feia algun temps, deixà d'existir, ahir al matí, el senyor Francesc Rosselló, el qual pertanyia a la Redacció de "El Diluvio".

El finat comptava 65 anys, i havia format part de les redaccions de "La Lucha", de "El Diluvio" i de la del nostre diari, abans de la seva catalanització. Havia figurat sempre als rengles republicans, i la seva mort ha estat molt sentida.

Fem present a la seva família i a la redacció del nostre ben-volgut col·lega "El Diluvio" l'expressió del nostre sentit condol.

PERIODISTA TORTOSI PENYORAT AMB 500 PTES.
El comissari delegat d'Ordre Públic a Tarragona ha penyorat amb 500 pessetes el senyor Campos i Terrer, director del diari d'esquerra anomenat "El Pueblo", de Tortosa, per reintenció a qualificar d'alcaldia popular de Tortosa el senyor Bernier.

SUSPENSIÓ D'UN FESTIVAL
Amb aquest motiu final, llegim a "Las Circunstàncies", de Reus: "El festival de Germanor Catalana que ahir s'havia de celebrar al teatre Tarragona, de la veïna ciutat, fou suspès per ordre governativa minuts abans de començar."

El sudit acte havia estat prèviament autoritzat, i ara com ara hom ignora els motius que han induït a prendre semblant mesura.

El festival prometia ésser un veritable èxit, ja que s'havien esgotat totes les localitats.

PETICIONS D'INDULT
L'Associació de Funcionaris de la Generalitat de Catalunya ha tramès els següents telegrames: "A Sa Excel·lència el President de la República, Madrid. L'Associació de Funcionaris de la Generalitat de Catalunya sol·licita dels vostres senyors de S. E. es digni concedir indults condemnats Turón, Resolució de G. Alcoverro, secretari; E. Monràs, president en funcions." "Excel·lentíssim senyor President del Consell de Ministres, Madrid. L'Associació de Funcionaris de la Generalitat de Catalunya sol·licita dels vostres senyors de S. E. es digni concedir indults condemnats Turón, Resolució de G. Alcoverro, secretari; E. Monràs, president en funcions." "Senyor President de la República. Un grup de dones catalanes fidels a l'esperit humanitari de la República que oboli a Espanya la pena de mort sol·liciten indults condemnats Turón i Molit, M. Parrellada, N. Ormí, M. Aher, M. Queralt, M. Rosich, A. Llobet."

UN RECURS INTERESSANT
El procurador En Camil Píres-Centeno i Margués ha presentat, en nom de l'Associació Instructiva d'Obrers i Empleats de l'Ajuntament de Barcelona un recurs contenciós-administratiu, en el qual, amb motiu del nomenament de funcionaris de diferents categories, es planteja el problema jurídic, de la nul·litat dels actes administratius dels alcaldes de designació governativa i la nul·litat constitucional de la llei de 2 de gener d'aquest any, que estableix el nou règim polític de Catalunya.

Sosté la procedència del recurs, en nom dels recurrents, el catedràtic de Dret d'aquesta Universitat En Josep Nixan.

URALITA

Plaça Antoni López, 15

COBERTES
CEL-RASOS
TUBERIES
DESAIGUES
DIPÓSITS
REVESTIMENTS
ARRIMADORS

FESTA MAJOR DE BADALONA

BOMBA PRAT

CAUDAL DE AGUA.
25 CAUDAL DE ORO.

F. Prat Bosch - BADALONA

**BOMBES
ROTATIVES**
per al servei
domèstic

**BOMBES
CENTRIFUGUES**
les més indicades
per a l'agricultura

La marca PRAT
ha estat premiada
a totes les Expo-
sicions amb els
primers premis

Es la marca més antiga i la de més referències

ORXATA HOMOGENIA
pura d'ametlles
CASAMITJANA
Únic fabricant
XAROP PONCEM NATURAL
sense essències sintètiques
Despatx: Lleó, 6. -- BADALONA
La marca de més alta qualitat fins
a la data

Produceas N E R C A

Fàbrica de colors en pols per a totes les indústries
PLAÇA DE ROCA I PI, 4 (davant l'estació de M. S. A.)
Telèfon 241 BADALONA

M. Santillana Camps

Expeditoria de Tabacs núm. 8
LAYRET, 120

Tabacs fins :: Efectes timbrats de totes menes
CAÇADORS! LA VOSTRA LLICENCIA US SERA
TRAMITADA RAPIDAMENT

Ocellaires proveïu-vos de la guia

DESTIL·LERIA D'ANISATS I LICORS
ANIS DEL SOT

Antoni Garriga

Sant Pere, 25 i 27 - BADALONA - Clot, 106 - BARCELONA

Gran Cafè Cuyàs

Espaiós saló de Billars
Acurat servei

Francesc Layret 50 - Tel. 69 - BADALONA

SENYORA!...

Obtindreu un cutis admirable i un maqui-
llatge perfecte usant

Esmalt de Roses Blanques

Es fa en vuit colors inimitables

Escolliu el que millor harmonitzi amb el to
de la vostra pell

VENDA I PERFUMERIES

ELABORAT PER PERFUMERIA COOS

La Bètulo moderna

L'any passat, en la diada d'avui, par-
larem de la Bètulo romana, dels antics
i nobles orígens de la Badalona d'ara.
Enguany parlarem de la ciutat tal com
és, tal com l'ha feta l'època actual, ja
que si poguérem discórrer de la vila
romana, dissortadament només en res-
ten algunes romanalles.

Badalona, amb els seus setanta mil
habitants, és essencialment treballadora,
essencialment industrial. Cal només pas-
sar per la línia del ferrocarril del li-
toral per fer-se'n càrrec de seguida;
també causa la mateixa impressió tra-
essant la ciutat per la carretera, o si-
gui carrers de la Creu i Francesc Lay-
ret. Les indústries instal·lades a Bada-
lona són d'una acusada diversitat, i al-
gunes tenen categoria de grans empre-
ses. Més de vint-i-cinc fàbriques de tei-
xits de cotó, seda i llanes; nombroses
fàbriques d'aïssats i licors; incompta-
bles de grans i petits laboratoris de per-
fumeria; formidables fàbriques de pro-
ductes químics; fàbriques de cordes de
cotó i canem; de gèneres de punt; de
curtis; de maquinària; de quitrans; de
vidre; d'altres nombroses especialitats.
Nosaltres calculem que les indústries es-
taablertes a Badalona representen més
de 200.000.000 de pessetes. Tinguis en
compte que el nostre reportatge, o mil-
lor dit aquestes breus notes, no ha es-
tat elaborades davant d'estadístiques
que podrien aproximar-nos a les xifres
absolutes, sinó que són filles de càlculs
aproximatius, partint de referències par-
ticulats i del coneixement dels capitals
d'algunes societats anònimes.

El que amb tot és evident és això:
la importància industrial de la vella Bè-
tulo és perfectament pariona a la de
Barcelona, naturalment, cada una d'in-
te la proporció en habitants i extensió,
si bé bon nombre de les ma-
nufactures badalonines tinguin els seus
despatxos a Barcelona. Siguin com es
vulgui, aquestes indústries ocupen mil-
lers de treballadors i empleats d'ofici-
na, donen vida intensa a un important
nombre de comerços detallistes, fan vi-
ure altres indústries auxiliars que tam-
bé tenen el seu cens obrer.

En l'ordre que podríem dir-ne pràc-
tic la ciutat n'ha sortit beneficiada, ja
que ha vist augmentar la seva riquesa.
Eixamplar-se per àmplies zones la seva
edificació, fer-se gran materialment.
En altres ordres n'ha sortit perjudica-
da o bé afavorida? Ho deixem a la con-
sideració dels que ens il·leixin. Nos-
altres creuríem que en alguns aspectes
hi ha sortit perdent. La Badalona d'a-
vui ens sembla que no és ben bé la de
vint anys enrera.

L'augment d'activitats fabrils, la in-
dustrialització al grau d'avui, produï-
a un fort corrent immigratori de
procedència llewantina, específicament
murciana. Barris sencers de la ciutat
són l'efecte de poblats murcians. Els ma-
teixos vells carrers del centre i de la
marina no han pogut lliurar-se d'aques-
ta veritable invasió i rarament circula-
reu per un carrer que tard o d'hora no
sentíu parlar amb llengües que no són
la nostra. De la mateixa manera podreu
notar els efectes de la immigració en
els aspectes del carrer, d'alguns es-
taabliments comercials, dels rotllons que
es formen en plena via pública.

Ens fa, doncs, l'efecte que tot això
ha restat caràcter a la ciutat, que li

ha tret en bona part l'interès i l'encís
que tenia anys passats: fins i tot anem
que en l'ordre polític haurà sofert una
reculada. L'efecte serà definitiu? Difí-
cil de fer averanyos massa concrets. El
poder d'absorció del nostre poble, el
poder d'assimilació natural és m-rt fort.
No us en fessiu massa, però. Es donen
casos molt dignes d'estudi. De Llewant
han arribat a Badalona el cens de po-
blacions enteres, havent-se donat el cas
d'un que es trasllada en massa incloent-
hi tots els que formaven l'Ajuntament.
Sabeu a què s'arribà al començament?
A què els nous estadaus de Badalona,
abans de complir les disposicions de
les autoritats badalonines, consultessin
el seu alcalde perquè els dignés que ca-
lia fer. I no complien res sense que
aquest ho trobés bé.

El cas, un dels casos simptomàtics,
és aquest. Esperem que la influència
aruntada abans vagi modificant les co-
ses.

Mentre Badalona va treballant, grups
de gent coratosa i selecta no obiden
que al mínim hi ha quelcom més que el
viure pel viure, i no creiem lluny el dia
en què les influències foranes hauran
desanaregut per fondre's en el gran gre-
sol de la nostra raca.

Badalona, ciutat que treballa; que
tens encara pescadors colrats per la
nostra mar; grups d'homes que no obli-
den els ideals de Catalunya ni el con-
reu de les belles coses; que tens cases
clares i un raseig lluminós. Tot pen-
sant en la Bètulo dels romans, mira el
teu present i ves fent via de cara al
teu demà. encara ple de belles possibi-
litats.

PERE CASALS

LA PLATJA A L'ESTIU

La platja de Badalona era abans,
ja comença de fer alguns anys, una
platja d'un sòlid prestigi. Hi havia
parelles del bou; nous que arrossegav-
en les barques per varar-les; famílies
benestants que estijaven a les cases
del passeig; "americanos" de tot l'any
i que a l'estiu estaven en les seves
glòries amb els seus "jipis" i els clars
vestits de dril o de fil; barques, mol-
tes barques i no cal dir que també
molts pescadors. Badalona era més
que altra cosa una població marinera,
amb sentors mariners i cases blan-
ques. Durant l'estiu, sojornar un dia,

unes hores a Badalona era una deli-
cia; els restaurants del passeig una al-
tar delícia dels seus menjars a la ma-
rineria i els preus curats que cobra-
ven.

Badalona, però, és feia gran, gran.
I la seva creixença coincidí amb el
corrent impetuós de la moda dels
banys de mar i dels banys de sol, no
sempre, ni de bon tros, favorables a
l'organisme. Tot d'un plegat la platja
de Badalona es metamorfosejà. Abans,
escampats pels seus tres quilòmetres
d'arenal no existien més que uns pocs
modestos establiments de banys, que

semblaven, fins i tot, avergonyits de
la seva insignifitancia. Però de mica
en mica els banys es feren més es-
pafiosos, més moderns, més pulcres,
més nombrosos. Foren més ambicio-
sos, uns; més lírics, altres, amb els
seus noms. Així es diuen Mar i Cel,
La Donella de la Costa, Banys Sport,
El Tiburon...

No són els banys, però, que donen
caràcter a la platja de Badalona. Es
la formidable estesa de barraques, de
casetes, de quioscos que ocupen tot
l'arenal del terme i el passen i segui-
xen al de Montgat. Es una anarquia
de colors i de formes: uns, d'un per-
fecte ió funerari; altres, de colors ale-
gres; unes formes, quasi gracioses; al-
tres, extravagants o detestables. Si
del color i la forma passem als noms
que els seus propietaris col·lectius o
individuals els han posat, podreu fer,
mentalment, totes les consideracions
que us plagin des de les més senti-
mentals a les més grotesques. Aci te-
niú una caseta pintada de negre, a la
cara de la caseta que mira al passeig,
grossoy superior a deu mil pessetes
damunt el fons negre i pintat en blanc
el cap d'una calavera sobre dues ti-
bies creuades. Més avall la caseta de
la "Penya Poca-soltes"; després la
dels "Tranquils"; la de la "Coopera-
tiva La Moral"; la de la "Societat
Esperantista Paco Kaj Amo" (Pau i
Amor); després vint, cinquanta,
cent... totes amb les mateixes pensa-
des. I totes, sense excepció, pintats
els rotllons mirant al passeig a dos
passos de la via del tren. Ells han des-

FERRETERIA

BATERIA CUINA - MATERIAL ELECTRIC
TORNILLATGE - LLIMES-PUNTES-PANYS
EINES PER A TOTA MENA
D'INDUSTRIES, ETC.

A. Ribó i Albiol

F. Layret, 179 i 181 BADALONA

LES TRES MARQUES PREFERIDES

Gran licor CALIZ
EL MILLOR ESTOMACAL
RATAFIA COSTA
INSUPERABLE DIGESTIU
ANIS BADALONA
EL MES FI
Únic fabricant: **Fill de Pere Costa Societat Limitada**
Prim, 20 - BADALONA
Especialitat en licors superfins :: Demaneu-los arreu

FERRETERIA LA BADALONESA

PRAT DE LA RIBA, 44 - TELEFON 39 B. - FRANCESC LAYRET, 13-17 (CARRETERA) - BADALONA

Vendes a l'engròs i a la menuda

BATERIA DE CUINA
ACCESSORIS PER A MAQUINARIA
EINES PER A OBRES :: LUBRIFICANTS

Sucursal de la de

"Hijo de Hermenegildo Marsal, S. A."
Hospital, 20-22 - BARCELONA

Productos Nuri

Mestres i Torres

BLAU EN BOSSETES, EN POLS, BOTAFOS I ALTRES
PRODUCTES

Fàbrica: FERRI GALAN, 131 - 133

Despatx: CARRER DE PRIM, 102. -- BADALONA

Direcció telefònica: "Trestorres" - Tel. 448 - Apartat 25

AIGUA!
En el cabal que interessi i a l'alçada
que convingui s'obté fàcilment, còmoda i
econòmica, instal·lant una

BOMBA VERTA

Grups complets des de 218 pessetes
(motor, bomba i vàlvula) Garantia amplíssima

PIZZALA & CRORY, S. A.
R. de Lluvia, 20 i 22 - Casp. 31
BARCELONA

Bombes VERTA rotatives.
Bombes CENTRI-VERTA centrífugues.
Bombes especials.
Bombes a mà.
Tubs. - Aixetes.

LAMPISTERIA I ELECTRICITAT LLETRES DE RELLEU

Bartomeu Pujó i Santaló
BADALONA Carrer del Carme, 34

B. BINUÉ TORRENS

DENTISTA

Clinica muntada amb tots els avenços moderns

RAIGS X

Visita: de 10 a 1 i de 4 a 8
Prat de la Riba, número 41, primer, segona
BADALONA

Cererals i despulles

Joaquim Lladó

Sant Pere, 110 - BADALONA - Tel. 232

VERDIELL

Odontòleg - Clínica moderna

Especialitat en malalties de la boca i dents
Confecció acurada d'aparells fixos i movibles
Consulta de 10 a 1 i de 4 a 8

CREU, número 5 -- Telèfon 28 -- BADALONA

J. JALENCAS

OPTIC

Graduació de la vista -- Preus econòmics
Reparació de tota mena d'aparells de RADIO

Carrer de Layret, 6 BADALONA

JOAN CASADESUS

PINTOR

Col·locació de papers pintats, de totes classes
Es pinten habitacions, retols, façanes, etc., etc.

Taller: Sant Anastasi, 29. -- Despatx: Sant Anastasi, 33
BADALONA

Sucursal a Artigues: Avinguda del 14 d'Abril, 576

XAROPS ORXATES

R I E R A

BADALONA

